

Latvijas skolēni starp pasaules līderiem lasītprasmē

Publicēts: 05.12.2017.

[Projektu aktualitātes](#)

50 pasaules valstīs, tostarp arī Latvijā, paziņoti starptautiskā lasītprasmes

novērtēšanas pētījuma 4. klasēm PIRLS 2016 rezultāti. Mūsu bērnu panākumi iepriecina - salīdzinājumā ar iepriekš veikto pētījumu 2006. gadā, patlaban Latvijas skolēnu vidējie sasniegumi lasītprasmē ir ievērojami uzlabojušies. Apsteigta Dānija, Lietuva, Itālija, Vācija, ASV, Nīderlande, Beļģija un citas valstis.

“Man jāsaka liels paldies visām skolām, kas piedalījās šajā pētījumā un godam aizstāvēja mūsu valsti. Rezultāti ir labi un tas ir pateicoties gan skolotāju pašizliedzīgam darbam, gan vecāku rūpēm par saviem bērniem, gan arī pamatzglītības standartam, ko tieši 2006. gadā ieviesām,” gandarījumu par Latvijas ceturto klašu skolēnu sasniegumiem neslēpj izglītības un zinātnes ministrs, profesors Kārlis Šadurskis.

Starp 50 pētījuma dalībvalstīm Latvija ieņem augsto 11 vietu, 2006. gadā Latvijā bija 13 vietā, un toreiz pētījumā piedalījās skolēni no 40 valstīm. “Latvijas ceturto klašu skolēnu sasniegumi lasītprasmē kopš to mērīšanas sākuma 2001. gadā vienmēr ir bijuši salīdzinoši augsti. Šajā vecuma grupā šobrīd esam ne tikai spējuši saglabāt iepriekšējo līmeni, bet arī progresēt kopā ar diezgan lielu valstu skaitu, kam arī ir šādas attīstības tendences. Domāju, ka ar sākumizglītības kvalitāti valstī varam būt apmierināti,” norāda Latvijas Universitātes (LU) Izglītības pētniecība institūta vadošā pētniece Antra Ozola.

Pētnieki secinājuši, ka Latvijas skolēniem labāk padodas lasīšana informācijas ieguvei, nekā lasīšana literārās pieredzes gūšanai, tāpēc viņi iesaka skolās ar latviešu mācību valodu vairāk uzmanības pievērst literāro tekstu lasītprasmes attīstīšanai. Pētījums arī parāda, ka mūsu skolēniem labāk padodas sarežģītu, nekā salīdzinoši vienkāršāku uzdevumu izpilde.

Šobrīd noris jaunā mācību satura sabiedriskā apspriešana, kurā lasītprasmei atvēlēta ļoti būtiska loma. “Jauno mācību saturu esam veidojuši ar domu, ka lasītprasme būs viena no pamata kompetencēm - būtībā tas ir pamats, lai skolēni varētu apgūt visu pārējo saturu. Lasītprasme jaunajā saturā ir daudz integrētāka. Esam paredzējuši, ka skolēniem plašākos līmeņos ir jāspēj gan lasīt, gan izprast lasīto, gan kritiski vērtēt, izdarīt secinājumus un pielietot to reālās dzīves situācijās,” lasītprasmes nozīmi jaunajā saturā komentē Valsts izglītības satura centra direktors Guntars Catlaks.

Jāuzsver, ka skolēnu lasītprasme ceturtajā skolas gadā ir īpaši nozīmīga, jo šajā laikā notiek pāreja no lasīt mācīšanās uz mācīšanos lasot. Laba lasītprasme ir pamats sekmīgām mācībām turpmākajos gados.

IEA PIRLS 2016 pirmie rezultāti:

- Starp 50 pētījuma dalībvalstīm Latvija ieņēmusi augsto 11 vietu. Virs mums ir Krievija, Honkonga, arī Somija, Polija, Zviedrija. Toties ranga tabulā apsteigta Dānija, Lietuva, Itālija, Vācija, ASV, Nīderlande, Beļģija un daudzas citas valstis.

- Visaugstākie 4. klases skolēnu lasītprasmes sasniegumi joprojām ir Rīgas skolēniem. Sasniegumi nav paaugstinājušies Zemgalē.
- Visaugstākie vidējie skolēnu lasītprasmes sasniegumi ir Rīgas sākumskolās.
- Gandrīz visās pētījuma dalībvalstīs meiteņu lasītprasmes sasniegumi 4. klasē ir statistiski nozīmīgi augstāki par zēnu vidējiem sasniegumiem. Sasniegumu starpība starp dzimumiem Latvijā 10 gadu laikā ir samazinājusies, tomēr tā joprojām ir nozīmīga.
- Starptautiski salīdzinoši Latvijas skolēniem ir ievērojami zemāks savu lasīšanas prasmju pašnovērtējums nekā varētu gaidīt pie tik augstiem sasniegumiem.
- Kopumā Latvijā skolēniem ar krievu mācību valodu ir statistiski nozīmīgi augstāki sasniegumi lasītprasme nekā skolēniem ar latviešu mācību valodu, bet krievvalodīgajiem skolēniem laukos ir īpaši zemi vidējie lasītprasmes sasniegumi.
- Latvijas lauku teritoriju skolās ir salīdzinoši vairāk skolēnu, kuri sasnieguši tikai zemu lasītprasmes līmeni, nekā citās urbanizācijas grupās.

PIRLS 2016. pētījumā piedalījās 4157 skolēni, viņu vecāki, skolotāji un skolu direktori no 150 skolām. Pētījuma instrumenti ir lasītprasmes novērtēšanas testi, skolēnu aptaujas, vecāku aptaujas, skolotāju aptaujas, skolu direktoru aptaujas, aptauja valsts līmenī par izglītības sistēmu. Pētījuma mērķis – palīdzēt pilnveidot lasīšanas mācīšanos un mācīšanu, kā arī Latvijas izglītības sistēmu kopumā. Dalību IEA PIRLS 2016 pētījumā Izglītības un zinātnes ministrija nodrošina sadarbībā ar projekta partneri – Latvijas Universitāti.

[IEA PIRLS 2016 rezultāti](#)

[IEA PIRLS 2016 Latvijas rezultāti starptautiskā salīdzinājumā](#)

<https://www.izm.gov.lv/lv/jaunums/latvijas-skoleni-starp-pasaules-lideriem-lasitprasme>